

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 15.06.2020 по 19.06.2020

2020/24

Дата прийняття:	16/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	16/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF ALIVERDIYEV v. RUSSIA (Application no. 67394/17)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника на порушення його права на повагу до житла у зв'язку з виселенням з квартири.</p> <p>У період між 1991 та 2009 роками заявник працював у прокуратурі Астраханської області (далі – прокуратура).</p> <p>8 липня 2003 року губернатор Астраханської області вирішив, що з метою забезпечення прокурорів житлом обласні органи влади мають придбати таке житло та передати його на баланс обласної прокуратури в оперативне управління як службове житло (as tied accommodation).</p> <p>14 липня того ж року регіональна влада придбала двокімнатну квартиру в м. Ахтубінськ (Астраханська область).</p> <p>Зі слів заявника, в липні 2003 року прокуратура м. Ахтубінськ виділила заявникові цю квартиру, оскільки він потребував житла.</p> <p>У грудні 2003 року губернатор змінив своє рішення від 8 липня 2003 року та прийняв рішення, що придбане житло має бути передане прокуратурі для безоплатного користування на п'ять років, а не в оперативне управління як службове житло.</p> <p>22 січня 2004 року регіональні органи влади та регіональна прокуратура уклали угоду щодо надання прокуратурі у безоплатне користування майна регіональних органів влади, зокрема наданої заявникові квартири. Договір було укладено на п'ять років, він набув чинності з моменту підписання його сторонами.</p> <p>Заявник у 2009 році вийшов на пенсію, але продовжував проживати в квартирі. Прокуратура не вимагала звільнення квартири у зв'язку з виходом заявника на пенсію.</p> <p>У 2015 році регіональна влада звернулася до прокуратури з проханням припинити угоду від 2004 року або укласти додаткову угоду про продовження строку її дії.</p> <p>У вересні 2015 року прокуратура відповіла, що строк дії угоди завершився у 2009 році, а тому немає необхідності у її припиненні чи підписанні будь-якої додаткової угоди.</p> <p>В березні 2016 року регіональна влада ініціювала судове провадження, вимагаючи виселення заявника та його родини з квартири, зазначивши, що спірна квартира перебувала у власності регіональної влади і була тимчасово передана у безоплатне</p>

	<p>користування прокуратурі на 5 років. Заявник та його родина не мали правових підстав займати квартиру, тому вони мають бути виселені. Заявник пред'явив зустрічний позов, вимагаючи визнання його де-факто користувачем квартири на умовах соціальної оренди і укладення з ним договору соціальної оренди. Крім цього, заявник просив суд відмовити у виселенні, оскільки така вимога пред'явлена поза межами строку позовної давності. Оскільки строк дії угоди обмежувався періодом з 2004 по 2009 рік, то трирічний строк для пред'явлення позову минув у 2012 році. Регіональні органи влади зазначили, що прокуратура поінформувала про припинення угоди лише у 2015 році, а тому відлік строку позовної давності має починатися саме з цієї дати.</p> <p>1 червня 2016 року суд першої інстанції зазначив про вчасне пред'явлення позову органами влади і прийняв рішення про виселення заявника та його родини, тим самим відхиливши його зустрічний позов. Суд дійшов висновку, що квартира перебувала у власності регіону та була передана заявникові як службове житло за угодою від 22 січня 2004 року. Крім цього, заявник вийшов на пенсію, п'ятирічний строк дії угоди минув, а отже, він втратив право на зайняття цієї квартири.</p> <p>3 квітня 2017 року суддя Верховного суду відмовив у передачі касаційної скарги заявника на розгляд Цивільної палати Верховного суду.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>16/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>16/06/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF KAZANTSEV AND OTHERS v. RUSSIA (Application no. 61978/08)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Ця справа стосувалася скарг першого (К.) та третього (Т.) заявників за статтями 3 та 13 Конвенції на те, що їх катували працівники спецпідрозділу міліції 15 квітня 2007 року під час «маршу інакодумців», та на відсутність ефективного розслідування цих подій.</p> <p>Окрім іншого, ці та інші заявники скаржились на деструктивну й насильницьку поведінку працівників міліції стосовно протестувальників під час масового заходу 15 квітня 2007 року.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному та процесуальному аспектах щодо заявника К. та заявниці Т. Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань) щодо кожного із заявників.
Дата прийняття:	16/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	16/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF TASUYEVA AND OTHERS v. RUSSIA (Application no. 19809/11)
Зміст:	Заявники у цій справі є громадянами Російської Федерації, за винятком шостого та восьмого заявників, які є громадянами Казахстану. На час розглядуваних подій, заявники проживали в одному з селищ Веденського району Республіки Чечня. Заявники стверджували, що вони та їхні родичі були жертвами авіанападу російських військових сил 7 жовтня 1999 року.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування після вересня 2007 року за скаргою першої заявниці.
Дата прийняття:	16/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	16/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF COVALENCU v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 72164/14)
Зміст:	Справа стосувалася скасування Верховним судом двох рішень судів нижчих інстанцій, якими позовні вимоги заявника було задоволено, за його позовом до страхової компанії про стягнення збитків. Заявник у справі, Д. К., є громадянином Молдови, який народився в 1983 році та проживає в м. Кишинів. У 2009 році автомобіль заявника був сильно пошкоджений у результаті дорожньо-транспортної пригоди (ДТП), під час якої транспортним засобом керувала його дружина. Заявник неодноразово звертався до страхової компанії з вимогою виплатити страхове відшкодування, але отримав відмову.

	<p>У 2012 році заявник звернувся з цивільним позовом до суду. Суд першої інстанції рішенням, залишеним без змін апеляційним судом, позовні вимоги заявника задовольнив: зобов'язав компанію виплатити всю вартість пошкодженого автомобіля.</p> <p>Однак у 2014 році Верховний суд скасував ці рішення й відмовив у задоволенні позову заявника, зокрема, вважаючи, що дружина заявника не є страхувальником за страховим полісом. Суд також врахував аргумент страхової компанії про те, що вона не мала доступу до пошкодженого автомобіля. Суд не відповів на зустрічний аргумент заявника про те, що автомобіль знаходився у його власності й був оцінений експертом, призначеним страховою компанією.</p> <p>Посилаючись, зокрема, на пункт 1 статті 6 Конвенції, заявник скаржився, що Верховний суд розглянув касаційну скаргу без участі сторін, дослідив абсолютно нові докази у справі, що не були предметом розгляду в судах нижчих інстанцій і стали основою для його рішення.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>16/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>16/06/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF POLSHINA v. RUSSIA (Application no. 65557/14)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася нездатності національних органів влади запобігти актам домашнього насильства щодо заявниці та притягнути до відповідальності винних осіб, а також усунути дискримінаційні наслідки домашнього насильства стосовно жінок в цілому.</p> <p>Заявниця у 2009 році уклала шлюб із П. і народила дитину. Починаючи з перших місяців її вагітності П. проявляв контроль та примушував до вчинення певних дій.</p> <p>Пізніше, у 2011 році, П. завдав заявниці тілесних ушкоджень, що були підтверджені медичними довідками. Через це заявниця кілька разів зверталась до правоохоронних органів зі скаргами на насильство, погрози його застосування та побої.</p> <p>Однак поліція не вбачала підстав для порушення кримінальної справи проти П.</p> <p>Надалі пара розлучилась; їхня спільна дитина по буднях проживала</p>

із заявницею, а у вихідні – з П.

На початку 2012 року пара стала проживати разом, проте удруге розлучилась після того, як П. зачинив заявницю та їхню дитину на добу в квартирі без ключів та мобільного зв'язку.

Заявниця знову звернулася до правоохоронців із скаргами, що П. погрожує їй вбити та «виколоти очі»; зокрема вона зазначила, що це не перший випадок погроз і вона всерйоз побоюється за своє життя. Однак міліція не вбачила в цьому жодної злочинної поведінки, оскільки П. заперечував будь-які погрози.

Незважаючи на скасування прокуратурою цього рішення, поліція все ж не проводила жодних слідчих дій.

У листопаді 2012 року, коли заявниця забирала сина від П., він схопив її, завдав тілесних ушкоджень та погрожував вбити; ці ушкодження заявниця зафіксувала і пізніше звернулася до поліції. Проте поліція вкотре відмовила у відкритті кримінального провадження, зазначивши про словесний характер погроз та кваліфікацію ушкоджень як таких, що підлягають розгляду в порядку приватного обвинувачення.

В грудні 2012 року колишнє подружжя сперечалось про місце проживання дитини, у цей час П. схопив дитину і побіг; коли заявниця наздогнала їх, П. штовхнув її на землю. Вона знову звернулася до поліції, проте отримала відмову у відкритті справи у зв'язку з відсутністю свідків.

Незважаючи на те, що в січні 2013 року заявниця вкотре подала заяву до поліції, в якій описала всі повторювані випадки насильства, додавши медичні довідки та навівши імена та контакти свідків, поліція відмовила у відкритті справи у зв'язку з відсутністю ознак будь-якого кримінального правопорушення. Скасування наглядовим прокурором рішення про це та призначення додаткової перевірки до бажаного успіху не призвело.

1 квітня 2014 року за клопотанням заявниці районний суд постановив окрему ухвалу, адресовану керівникові відділку поліції, в якій суд відзначив неспроможність слідчого усунути недоліки, встановлені наглядовим прокурором, у зв'язку з чим було порушено вимоги процесуального закону, що позбавило заявницю права на доступ до суду.

31 травня 2013 року заявниця ініціювала приватне обвинувачення проти П. щодо насильницьких дій у серпні 2011 року та листопаді 2012 року; мировий суддя провів 23 судові засідання. В травні наступного року заявниця звернулася із заявою про припинення провадження у зв'язку із укладенням угоди про примирення з П.

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування). Порушення статті 14 Конвенції (заборона дискримінації) у поєднанні зі статтею 3 Конвенції.
Дата прийняття:	16/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	16/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF BOLJEVIĆ v. SERBIA (Application no. 47443/14)
Зміст:	<p>Справа стосувалася відмови національних судів повторно відкрити провадження у справі про встановлення батьківства 1970-х років у зв'язку зі спливом строку позовної давності.</p> <p>Заявник стверджував, що ухвалення судами таких рішень позбавило його можливості довести факт свого походження за допомогою сучасних методів ДНК-тестування.</p> <p>Заявник у справі, П. Б., є громадянином Сербії, який народився у 1969 році й проживає в м. Ечка (Сербія).</p> <p>До 2011–2012 років заявник вважав беззаперечним той факт, що особа А. – його біологічний батько.</p> <p>Однак під час розгляду справи про спадкування після смерті А. заявникові стало відомо про остаточне рішення суду, ухвалене у 1970-х роках, в якому суд констатував, що він не міг бути його біологічним батьком. Суди дійшли такого висновку, головним чином, на підставі показань свідків, зокрема, щодо моменту знайомства матері заявника та А.</p> <p>У січні 2012 року заявник та його мати звернулися до суду із клопотанням про поновлення провадження у справі про встановлення батьківства. Вони, зокрема, стверджували, що заявник нещодавно дізнався про судові рішення від 1970 року і що, хоча проведення ДНК-тесту на той час не було можливим, на сьогодні такий аналіз може бути проведений за рішенням суду. Крім того, А. завжди був батьком заявника згідно з даними офіційного реєстру народжень.</p> <p>Суди першої та другої інстанцій відмовили у задоволенні клопотання у зв'язку зі спливом строку позовної давності. Зокрема, клопотання про перегляд справи за нововиявленими обставинами чи докази мали бути подані протягом п'яти років після ухвалення остаточного рішення у справі, а це означає, що заявник мав би подати своє клопотання у 1977 році. Апеляційний суд також додав, що аргумент заявника про те, що він лише нещодавно дізнався про судові рішення 1970-х років,</p>

	<p>немає значення для справи, оскільки його права були належним чином захищені в рамках першого провадження його законним опікуном.</p> <p>У 2014 році Конституційний суд також ухвалив рішення не на користь заявника.</p> <p><i>Оцінка Суду</i></p> <p>Суд встановив, що сербські суди відмовили у поновленні цивільного провадження, завершеного у 1970-х роках як такого, що відповідало закону, адже не вбачили жодних доказів свавільності обґрунтування оскаржуваних рішень судів першої та апеляційної інстанцій.</p> <p>Така відмова переслідувала легітимну мету у забезпеченні правової визначеності та захисту прав інших осіб. Крім цього, запровадження строків позовної давності у справах про встановлення батьківства направлене на захист інтересів імовірних батьків від несвоєчасних позовів та запобігання можливій несправедливості, якщо суди мають зробити висновки про факти, що мали місце багато років тому.</p> <p>Проте збереження правової визначеності саме собою не є достатньою підставою для позбавлення заявника права дізнатись правду про своє походження з урахуванням конкретних обставин його справи і того, що поставлено на карту для нього, а саме з'ясування важливого аспекту його особистості.</p> <p>Дійсно, як визнав Уряд, у заявника не було жодних законних можливостей продовжити строки подачі клопотання про поновлення провадження і, таким чином, неможливо забезпечити баланс відповідних інтересів з урахуванням конкретних обставин його справи.</p> <p>Суд підкреслив, зокрема, що заявник вважав А. своїм біологічним батьком до початку спадкового провадження у 2011–2012 роках. Більше того, А. був зазначений як батько заявника у свідоцтвах про народження, виданих у 2014 та 2019 роках.</p> <p>В будь-якому випадку на приватне життя померлої особи, у цій справі – А., не могло негативно вплинути клопотання заявника про проведення аналізу ДНК, і матеріали справи не містять інформації про те, якою була б реакція його родини на такий аналіз.</p> <p>Незалежно від свободи дій («свободи розсуду») Суд надав державам можливість приймати рішення з таких делікатних питань, які виникли у справі заявника, і, таким чином, Суд дійшов висновку, що сербські органи влади не забезпечили йому повагу до приватного життя, гарантованого Конвенцією.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>

Дата прийняття:	16/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	16/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF GEORGE-LAVINIU GHIURĂU v. ROMANIA (Application no.15549/16)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника на тривалість та несправедливість кримінального провадження проти нього у зв'язку з відсутністю неупередженого складу суду, який розглядав його апеляційну скаргу, та неможливістю заслухати свідка у справі.</p> <p>Заявник також скаржився на умови його тримання під вартою у в'язниці в м. Орадя.</p> <p>Заявник у справі, Д.-Л. Г., громадянин Румунії, народився в 1987 році та проживає в м. Орадя.</p> <p>12 серпня 2010 року фізична особа подала кримінальну заяву проти заявника у зв'язку з нанесенням їй тілесних ушкоджень.</p> <p>18 листопада 2010 року прокуратура прийняла рішення про порушення кримінальної справи та здійснила ряд слідчих дій.</p> <p>Згідно з обвинувальним актом від 16 липня 2013 року заявник обвинувачувався у заподіянні особі тяжких тілесних ушкоджень.</p> <p>26 березня 2015 року суд встановив, що заявник завдав удару потерпілій особі, наніс тілесні ушкодження; особа потребувала 70-денного медичного лікування; заподіяння таких ушкоджень призвело до стійкої втрати працездатності.</p> <p>Суд першої інстанції визнав заявника винним за пред'явленим обвинуваченням та призначив покарання у вигляді двох років та восьми місяців позбавлення волі за заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, а також зобов'язав відшкодувати збитки потерпілому.</p> <p>Заявник оскаржив вирок суду першої інстанції в апеляційному порядку.</p> <p>27 травня 2015 року суддя С. Л. заявила самовідвід, вказавши, що вона знає сина потерпілої, і що адвокат останньої представляв її у цивільному судочинстві. Заяву про самовідвід розглянула колегія суддів апеляційного суду і відхилила через те, ситуація судді С. Л. не підпадає під ознаки несумісності, передбачені Кримінальним процесуальним кодексом, і суддя не продемонструвала, що вона має зацікавленість у цій справі.</p> <p>Заявник просив взяти до уваги показання свідка, якого не вдалося допитати у суді першої інстанції. Судова повістка про виклик була</p>

	<p>видана 24 червня 2015 року, але свідка не вдалося відшукати.</p> <p>15 вересня 2015 року апеляційний суд задовольнив апеляційну скаргу заявника частково та зменшив призначене покарання до двох років позбавлення волі. Суд підтвердив встановлення фактів судом першої інстанції та засудження заявника. Заявника було ув'язнено в м. Орадя з 16 вересня 2015 року по 29 листопада 2016 року. Посилаючись на статтю 3 Конвенції (заборона катування), заявник скаржився на неналежні умови тримання під вартою, зокрема на невідповідний розмір житлової площі, виділеної йому для перебування у в'язниці.</p> <p>Згідно з пунктом 1 та підпунктом «d» пункту 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд), він, окрім іншого, стверджував, що суд під час апеляційного провадження у справі не був неупередженим, і піддавав критиці суддів, які розглядали цю справу, у зв'язку з тим, що вони не взяли до уваги свідчень від одного свідка та не вжили необхідних заходів для забезпечення його присутності для надання показань у судовому засіданні.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у зв'язку із неналежними умовами тримання під вартою з 16 вересня по 6 листопада 2015 року та з 1 березня по 1 вересня 2016 року.</p> <p>Відсутність порушення статті 3 Конвенції стосовно умов тримання під вартою з 6 листопада 2015 року по 1 березня 2016 року та з 1 вересня по 29 листопада 2016 року.</p> <p>Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) у частині неупередженості складу суду апеляційної інстанції.</p> <p>Відсутність порушення пункту 1 та підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції щодо неможливості допитати свідка у судовому засіданні.</p>
Дата прийняття:	16/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	16/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF BULATOV AND DAMBEGOV v. RUSSIA</u> (Application no. 8306/07)
Зміст:	Справа стосувалася тверджень заявників стосовно того, що під час та після затримання 27 вересня 2006 року вони зазнали катування з боку працівників правоохоронних органів, і що подальше розслідування їхніх тверджень не було ефективним.
Констатоване порушення	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному аспекті, оскільки заявників було піддано катуванню.

(стаття):	Порушення статті 3 Конвенції у процесуальному аспекті у зв'язку з відсутністю ефективного розслідування тверджень заявників про катування.
Дата прийняття:	18/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	18/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF ANTIA AND KHUPENIA v. GEORGIA (Application no. 7523/10)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявниць на їх засудження за нехтування службовими обов'язками.</p> <p>Заявниці у справі, М. А. та Н. Х., є громадянками Грузії, які народились у 1964 та 1960 роках відповідно та проживають у м. Зугдіді (Грузія).</p> <p>У жовтні 2006 року заявниць було звинувачено у нехтуванні службовими обов'язками під час роботи на посаді інспекторів Єдиного державного фонду соціального страхування (далі – Фонд) у період з 1995 по 2004 роки, що, як стверджувалося, призвело до того, що працевлаштовані особи незаконно отримували пенсії з Фонду.</p> <p>У 2008 році їх було притягнуто до відповідальності та призначено покарання у виді штрафу.</p> <p>Звертаючись із апеляційною скаргою, заявниці, серед іншого, стверджували, що їх засудження не було передбачуваним, оскільки працівників Фонду було віднесено до суб'єктів злочинів, пов'язаних з нехтуванням службовими обов'язками, після внесення змін до пункту 1 статті 342 Кримінального кодексу. Крім того, нехтування службовими обов'язками було злочином невеликої тяжкості з дворічним строком давності, який для заявниць минув у жовтні 2006 року, оскільки обвинувачення стосувалося злочинів, нібито вчинених до січня 2004 року.</p> <p>У листопаді 2008 року Апеляційний суд м. Кутаїсі відхилив аргументи заявниць і залишив рішення суду першої інстанції без змін.</p> <p>У травні 2009 року Верховний суд остаточно підтримав обвинувальний вирок щодо заявниць, встановивши, що їхні діяння підпадали під категорію службових злочинів, оскільки вони працювали в установі, що є юридичною особою публічного права.</p> <p>Однак Верховний суд констатував, що дворічний строк давності минув, а отже, є підстави для скасування рішення, яким призначено покарання, та зняття судимості. Заявниці вимагали відшкодування збитків від Агентства соціальних служб – правонаступника Фонду,</p>

	<p>за розірвання їхніх контрактів у 2006 році. Однак суди, в тому числі й Верховний суд, відхилили їхні позовні вимоги, зазначивши про їх засудження та встановивши, що розірвання контрактів мало законні підстави.</p> <p>Посилаючись на статтю 7 Конвенції (ніякого покарання без закону), заявниці скаржилися на те, що їх засудження за нехтування службовими обов'язками було поза межами строку давності, і що це не було передбачуваним з огляду на обмежену персональну сферу застосування положення національного кримінального законодавства, на підставі якого їх було притягнуто до кримінальної відповідальності.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 7 Конвенції (ніякого покарання без закону).
Дата прийняття:	18/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF TYURYUKOV v. UKRAINE (Application no. 35627/10)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарг заявника за статтею 3 Конвенції щодо неналежних умов його ув'язнення у Вінницькій установі виконання покарань № 1, неодноразового катування, і непроведення ефективного розслідування стосовно цих подій. Заявник також скаржився за статтею 8 Конвенції на те, що, будучи засудженим до довічного позбавлення волі, він не мав права на довготривалі побачення з членами родини у в'язниці до травня 2014 року.</p> <p>Скарги заявника за статтею 3 Конвенції були визнані Судом явно необґрунтованими та відхилені.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	18/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2020 (Комітет)

<p>Назва:</p>	<p>CASE OF SHEBALDINA v. UKRAINE (Application no. 75792/11)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарги заявниці за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції у зв'язку з відмовою судів присудити їй заборгованість із виплат.</p> <p>З 1988 по 2006 роки заявниця працювала вчителькою в державній установі – спеціалізованому дитячому центрі (далі – Центр). За статтею 57 Закону про освіту 1991 року, що був чинним на момент подій, заявниця мала право на виплату надбавки за вислугу років та відпочинок. Проте між 1997 та 2002 роками вона не отримувала виплату таких заохочень.</p> <p>3 грудня 2007 року заявниця звернулася до національних судів з позовом до Центру та обласного відділення Держказначейства про стягнення заборгованості з виплати надбавок (2244,30 грн, що з урахуванням інфляції становить 4336,17 грн), відшкодування моральної шкоди (10 000 грн) та судових витрат (1484 грн).</p> <p>28 жовтня 2010 року суд першої інстанції частково задовольнив позов, дійшовши висновку, що заявниця мала право на відповідні надбавки і Центр має заборгованість із виплати таких заохочень, та зобов'язав його сплатити заявниці 2244,30 грн заборгованості, яка з урахуванням інфляції становить 4336,17 грн, та 1400 грн відшкодування судових витрат. Суд зазначив, що оскільки невиплата заявниці відповідних надбавок центром була спричинена відсутністю коштів державного бюджету, то Центр вправі звернутися до судів з позовом про стягнення відповідних сум заборгованості з державного бюджету. Позов заявниці в частині стягнення суми моральної шкоди було відхилено.</p> <p>29 квітня 2011 року суд апеляційної інстанції скасував вищезгадане рішення та відмовив у задоволенні позову заявниці, дійшовши висновку, що: а) з 1988 по 2006 роки вона працювала в Центрі, який згідно з національним законодавством мав подвійний статус – як установи системи охорони здоров'я, так і освіти; б) у 1997–2002 роках вона не отримувала надбавки, на які мала право згідно зі статтею 57 Закону про освіту; заборгованість перед нею склала 2244,30 грн.</p> <p>Крім того, апеляційний суд дійшов висновку, що згідно із Законом про реструктуризацію заборгованості виплат, передбачених статті 57 Закону про освіту (далі – Закон 2004 року) виплати за цією статтею у відповідний період були визначені як заборгованість, що має бути виплачена державою за рахунок коштів державного бюджету.</p> <p>Таким чином, заборгованість заявниці підлягає виплаті не за рахунок коштів Центру, а за рахунок коштів державного бюджету.</p>

	<p>Що стосується обласного відділення Держказначейства, суд дійшов висновку, що воно не є належним відповідачем у справі, та припустив, що його повноваження не поширюються на вищезгадані платежі. Зрештою, суд відхилив позов заявниці в частині індексації виплат та компенсації моральної шкоди, вказавши, що такі виплати не були передбачені Законом 2004 року.</p> <p>21 липня 2011 року Вищий спеціалізований суд з розгляду цивільних і кримінальних справ відмовив у розгляді касаційної скарги заявниці по суті.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).
Дата прийняття:	18/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF ZAVADSKIY AND OTHERS v. UKRAINE</u> (Applications nos. 19095/12 and 4 others)
Зміст:	Справа стосувалася стверджуваної відсутності обґрунтування судових рішень про затримання заявників та продовження їхнього тримання під вартою, стверджуваного необґрунтовано тривалого тримання під вартою та відсутності права на компенсацію у зв'язку із порушеннями прав заявників за статтею 5 Конвенції.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) щодо всіх заявників. Порушення пункту 5 статті 5 Конвенції щодо всіх заявників.
Дата прийняття:	18/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF NUR AHMED AND OTHERS v. UKRAINE</u> (Applications nos. 42779/12 and 5 others)
Зміст:	Заявники покинули територію Сомалі та в різні дати незаконно прибули на територію України без жодних документів, які б підтверджували їхню особу або дозволяли в'їзд чи перебування. Пізніше їх затримали працівники правоохоронних органів як мігрантів без документів.

	<p>В грудні 2011 року першого, шостого – дев'ятого заявників («груднева група») було затримано. Другий – п'ятий заявники («січнева група») були затримані в січні 2012 року. Вони вказували, що після затримання та до судового засідання їх було ув'язнено у відділах міліції. У відповідні дні затримань обох груп міліція та міграційні органи влади звернулись до суду з клопотаннями про поміщення цих заявників до центру тимчасового розміщення іноземців та осіб без громадянства.</p> <p>Вінницький окружний адміністративний суд в обох випадках задовольнив клопотання, встановивши, що заявники незаконно прибули до України, навмисно знищивши свої документи, що посвідчують особу. Враховуючи необхідність організації видворення, суди прийняли рішення про затримання заявників та їхнє поміщення до центру тимчасового розміщення на строк до 12 місяців. Після судових засідань стосовно всіх заявників були складені протоколи про адміністративне затримання, у яких як підстава було зазначено виконання рішення суду. Надалі заявників було направлено до центрів тимчасового проживання у Волинській та Чернігівській областях.</p> <p>10 січня та 17 лютого 2012 року Вінницький адміністративний апеляційний суд розглянув апеляційні скарги заявників обох груп і дійшов висновку, що їх ув'язнення відповідало вимогам закону. Вищий адміністративний суд України відхилив касаційні скарги «грудневої групи» заявників.</p> <p>В січні та лютому 2012 року міліція звернулась до посольства Сомалі в Москві з метою видачі паспортів чи тимчасових проїзних документів обом групам заявників.</p> <p>В лютому 2012 року перший заявник подав заяву про отримання притулку; його заяву було відхилено в серпні того ж року. Суди першої та апеляційної інстанцій це рішення підтримали.</p> <p>Тоді ж восьмий заявник також звернувся з аналогічною заявою, проте її було відхилено.</p> <p>Шостому, сьомому та дев'ятому заявникам було надано додатковий захист в серпні, в листопаді та травні 2012 року відповідно.</p> <p>Пізніше заявників було звільнено або вони самі покинули центри тимчасового розміщення.</p> <p>Що стосується другого заявника, то рішення про його видворення було ухвалено 25 квітня 2013 року. Немає жодних вказівок на те, що рішення про видворення були прийняті стосовно інших заявників.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно другого – дев'ятого заявників у зв'язку з відсутністю протоколів про їх затримання та ув'язнення до видачі</p>

	<p>ухвал про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції стосовно другого – дев'ятого заявників у зв'язку з триманням їх під вартою відповідно до рішень національних судів за відсутності рішення про видворення.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції стосовно шостого заявника у зв'язку з його ув'язненням з 10 серпня по 17 жовтня 2012 року, щодо сьомого заявника – у зв'язку з його ув'язненням з 5 по 23 листопада, стосовно дев'ятого заявника – у зв'язку з його ув'язненням з 22 травня по 17 жовтня 2012 року.</p> <p>Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції стосовно першого, шостого – дев'ятого заявників.</p>
Дата прийняття:	18/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF SAFONOV AND SAFONOVA v. UKRAINE</u> (Application no. 24391/10)
Зміст:	<p>Справа стосувалася спору заявників з місцевими органами державної влади та приватними компаніями щодо квартири та будинку в м. Ялта (Автономна Республіка Крим).</p> <p>Заявники у справі, Е. С. та Н. С., є громадянами України, які народились у 1973 та 1976 роках відповідно та проживають у Москві. Згідно з судовими та адміністративними рішеннями, ухваленими в період з 2001 по 2005 роки, заявники стали співвласниками будинку та власниками квартири в ньому.</p> <p>У жовтні 2007 року Апеляційний суд Автономної Республіки Крим скасував право власності заявників на їхню квартиру та зобов'язав Бюро технічної інвентаризації (БТІ) зареєструвати товариство з обмеженою відповідальністю «Санаторій імені Кірова» (далі – Компанія-1) як власника будинку, яку вона продала в січні 2008 року компанії «Топаз-К Лтд» (далі – Компанія-2).</p> <p>Після перегляду справи за ініціативою заявників Верховний Суд України у червні 2009 року остаточно підтвердив право власності заявників на квартиру.</p> <p>У вересні 2009 року Компанія-2 продала будівлю товариству з обмеженою відповідальністю «Селбілліар» (далі – Компанія-3).</p> <p>4 листопада 2009 року Ялтинський міський суд Автономної Республіки Крим зобов'язав БТІ зареєструвати майнові права заявників на квартиру. Рішення суду набрало законної сили, проте не було виконане.</p>

У січні 2010 року БТІ повідомило заявників, що воно не може виконати рішення, оскільки їхня квартира та інші приміщення в цій будівлі були зареєстровані як власність Компанії-3.

За скаргою заявників було порушено провадження, і 16 лютого 2010 року суд зобов'язав БТІ повторно зареєструвати їхнє право власності на квартиру. Рішення набрало законної сили, проте знову не було виконаним.

У 2010 році Компанія-3 продала будівлю товариству з обмеженою відповідальністю «Хай Тек Груп Лтд» (далі – Компанія-4). У березні того ж року заявники звернулися із позовами до Компанії-2, Компанії-3 та Компанії-4 про визнання недійсними договорів купівлі-продажу, підтвердження права власності заявників на квартиру, повернення будівлі від Компанії-4 та відшкодування моральної шкоди. У квітні 2011 року суд першої інстанції частково задовольнив позов і визнав недійсними договори купівлі-продажу та зобов'язав відповідачів відшкодувати заявникам моральну шкоду.

В липні 2011 року Апеляційний суд Автономної Республіки Крим скасував це рішення, зазначивши, що оскільки жодних доказів порушення майнових прав заявників на квартиру немає, і вони продовжували в ній проживати, їхня вимога про захист права не може бути задоволена.

25 жовтня 2011 року Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі – ВССУ) підтримав рішення апеляційного суду.

У квітні 2012 року Верховний Суд України скасував рішення ВССУ від 25 жовтня 2011 року та направив справу на новий розгляд до ВССУ. Верховний Суд України підтримав висновки судів попередніх інстанцій про те, що заявники володіли своєю квартирою, проживали в ній, і тому не вимагали її повернення. Проте їхній позов стосувався також майнових прав на будівлю, якою вони спільно володіли на підставі рішення від вересня 2005 року, проте суди попередніх інстанцій проігнорували цей аспект.

В листопаді 2012 року ВССУ скасував рішення від липня 2011 року та направив справу на новий розгляд до суду апеляційної інстанції. В лютому 2013 року це провадження було зупинено до завершення розгляду п'ятого провадження.

П'ятий етап проваджень, до якого було залучено Компанію-4 стосовно права власності на будівлю, було завершено в квітні 2014 року.

Заявники, зокрема, скаржилися відповідно до пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції на невиконання судових рішень від 4 листопада 2009 року та 16 лютого 2010 року, які стосувалися реєстрації їхніх майнових прав на квартиру та ствердженню відсутності ефективних

	засобів захисту.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) у зв'язку із невиконанням судових рішень від 4 листопада 2009 року та 16 лютого 2010 року. Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб юридичного захисту) прийняте у поєднанні з вищезгаданою скаргою відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	18/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF ALBUL AND OTHERS v. UKRAINE (Applications nos. 18899/19 and 49871/19)
Зміст:	Заявники скаржилися, що тривалість цивільних проваджень у їхніх справах була несумісною з вимогою їх розгляду упродовж «розумного строку», і вказували на відсутність ефективного засобу правового захисту в цьому відношенні.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту).

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 15.06.2020 по 19.06.2020 / Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. – Київ, 2020. – Вип. 24. – 18 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на вебсайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,

<https://hudoc.echr.coe.int>.

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua